

Dosarul nr. 2rac-119/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Central (jud. V. Puica)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, M. Anton, V. Cotorobai)

ÎNCHEIERE

3 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Dumitru Mardari

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Donici - Trans”

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Firmei de Producție și Comerț „Aprocomteh” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Transrex” și Societății cu Răspundere Limitată „Donici - Trans” cu privire la încasarea despăgubirilor, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată

împotriva deciziei din 13 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost admise apelurile declarate de Firma de Producție și Comerț „Aprocomteh” Societate cu Răspundere Limitată și Societatea cu Răspundere Limitată „Transrex”, casată integral hotărârea din 5 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Central și pronunțată o nouă hotărâre

constată:

La 25 noiembrie 2016, FPC „Aprocomteh” SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Transrex” și SRL „Donici - Trans” cu privire la încasarea despăgubirilor, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că la 12 august 2016, între FPC „Aprocomteh” SRL în calitate de client și SRL „Donici - Trans” în calitate de transportator a fost încheiat contractul – comandă transport încărcături pe curse internaționale, prin care transportatorul și-a asumat obligația de a transporta marfa (anvelope, camere) de la furnizorul ТПФ „Меркурий” or. Barnaul (Federația Rusă) la destinatarul FPC „Aprocomteh” SRL mun. Chișinău (Republica Moldova).

A evidențiat că data încărcării în or. Barnaul a fost stabilită 19 august 2016 și data descărcării 29 august 2016 în mun. Chișinău.

Conform prevederilor pct. 33 și 34 din contractul menționat, marfa urma să fie transportată cu camionul cu n/î XXXXX, șoferul Fiofan Bizdîga, iar prin scrisoarea electronică din 21 august 2016, SRL „Donici - Trans” i-a adus la cunoștință că în loc de Fiofan Bizdîga va fi Mihail Luca cu camionul cu n/î XXXXX.

Astfel, la 22 august 2016, furnizorul ТПФ „Меркурий” a informat FPC „Aprocomteh” SRL despre sosirea camionului la locul încărcării, solicitând expedierea unei procuri pe numele șoferului pentru a primi marfa și a certificatului privind cheltuielile de transport.

În aceeași zi, FPC „Aprocomteh” SRL a întocmit și expedit furnizorului procura pe numele șoferului Mihail Luca pentru recepționarea de la ТПФ „Меркурий” a bunurilor materiale conform specificației.

Totodată, în adresa organelor vamale ale Federației Ruse a fost expedit certificatul privind cheltuielile de transport pe teritoriul Federației Ruse a automobilului Iveco cu n/î XXXXX condus de șoferul Mihail Luca.

La 23 august 2016, marfa a fost primită de Mihail Luca și încărcată în camion, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de transport internațional (CMR) seria CR nr. 0246038.

La aceeași dată, a fost trecut controlul vamal și permisă transportarea mărfii, ceea ce se confirmă prin Declarația de mărfuri cu foile suplimentare la declarație nr. 10605020/230816/0004761.

A precizat că valoarea mărfii, conform actelor menționate și facturii nr. 133 din 23 august 2016, constituie 1214948,50 de ruble rusești.

La data stabilită în contract pentru descărcare și anume, 29 august 2016, marfa nu a fost livrată, nefiind livrată până în prezent.

Prin reclamația nr. 186 din 6 septembrie 2016, FPC „Aprocomteh” SRL a solicitat transportatorului SRL „Donici - Trans” prezentarea spre descărcare a mărfii în decurs de 7 zile sau în cazul pierderii sau deteriorării încărcăturii – compensarea costului mărfii în sumă de 1214948,50 de ruble rusești sau echivalentul în lei moldovenești.

Prin răspunsul la reclamație din 8 septembrie 2016 nr. 75/16, SRL „Donici - Trans” a indicat că, deoarece la data fixată în comandă camionul nu era liber pentru a pleca la încărcare, au anunțat verbal colaboratorii FPC „Aprocomteh” SRL, solicitând prelungirea termenului de încărcare cu 3-4 zile lucrătoare. Primind refuzul verbal de a prelungi termenul de încărcare această unitate de transport nu a ridicat marfa.

A remarcat că cele invocate de SRL „Donici - Trans” în răspuns la reclamație sunt contrare faptelor.

Astfel, modificarea clauzelor unui contract în formă scrisă poate fi efectuată numai în formă scrisă și nu verbal după cum a indicat SRL „Donici - Trans”, iar prin scrisoarea din 21 august 2016, SRL „Donici - Trans” a informat că în loc de Fiofan Bizdîga va fi Mihail Luca cu camionul cu n/î XXXXX, neinformând dacă a transmis executarea contractului unei alte companii de transport.

A subliniat că a solicitat furnizorului ТПФ „Меркурий” prezentarea actelor confirmative privind încărcarea și expedierea mărfii, acte care au fost expediate

FPC „Aprocomteh” SRL inițial în formă electronică, iar ulterior, la 23 septembrie 2016 – în copii autentificate.

Conform pct. 16 din scrisoarea de transport internațional (CMR) seria CR nr. 0246038, transportator este indicat SRL „Transrex”.

La 15 septembrie 2016, în adresa SRL „Transrex” a fost expediată reclamația nr. 186, prin care a fost solicitată achitarea în termen de 7 zile calendaristice a sumei de 1214948,50 de ruble rusești sau echivalentul în lei moldovenești, ce reprezintă despăgubirea pentru încărcătura pierdută, reclamație lăsată fără răspuns, deși a fost recepționată la adresa juridică a destinatarului la 10 octombrie 2016.

Având în vedere prevederile art. 1017 Cod civil, a precizat că dobânda de întârziere la plata despăgubirii curge din data de 10 octombrie 2016, mărimea și calculul căreia va fi prezentat ulterior.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 512, 513, 514, 572, 666, 980, 983, 1007, 1009, 1011, 1014, 1017 Cod civil, art. 17, 18, 20 din Convenția relativă la contractul de transport internațional al mărfurilor pe șosele (CMR) din 19 mai 1956.

A solicitat admiterea acțiunii, încasarea în mod solidar de la SRL „Transrex” și SRL „Donici - Trans” în beneficiul FPC „Aprocomteh” SRL a sumei de 1214948,50 de ruble rusești echivalent în lei moldovenești la data executării hotărârii și a cheltuielilor de judecată.

La 27 martie 2017, FPC „Aprocomteh” SRL, reprezentată de avocatul Nicolae Buzu a depus cerere privind majorarea cuantumului pretențiilor, solicitând admiterea acesteia, încasarea în mod solidar de la SRL „Transrex” și SRL „Donici - Trans” în beneficiul FPC „Aprocomteh” SRL a sumei de 1214948,50 de ruble rusești echivalent în lei moldovenești la data executării hotărârii cu titlu de despăgubire pentru pierderea încărcăturii, a sumei de 99126,48 de ruble rusești echivalent în lei moldovenești la data executării hotărârii cu titlu de dobândă de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 5 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Central, a fost admisă acțiunea parțial.

A fost încasată de la SRL „Transrex” în beneficiul FPC „Aprocomteh” SRL suma de 1214948,50 de ruble rusești cu titlu de despăgubiri, suma de 86058,93 de ruble rusești cu titlu de dobânzi, în total 1301007,43 de ruble rusești, convertiți în lei moldovenești la data executării hotărârii și suma de 17165,60 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

Au fost respinse pretențiile FPC „Aprocomteh” SRL împotriva SRL „Donici - Trans” ca neîntemeiate.

Prin decizia din 13 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, au fost admise apelurile declarate de FPC „Aprocomteh” SRL și SRL „Transrex”, casată integral hotărârea primei instanțe și pronunțată o nouă hotărâre, prin care au fost respinse pretențiile înaintate de FPC „Aprocomteh” SRL împotriva SRL „Transrex” ca fiind nefondate.

Au fost admise parțial pretențiile înaintate de FPC „Aprocomteh” SRL împotriva SRL „Donici - Trans”.

A fost încasată în beneficiul FPC „Aprocomteh” SRL de la SRL „Donici - Trans” despăgubirea pentru prejudiciul cauzat prin pierderea mărfii/încărcăturii în sumă de 1214948,50 de rubești sau echivalentul în lei moldovenești conform cursului stabilit de BNM pentru ziua executării hotărârii.

A fost respinsă cerința înaintată de FPC „Aprocomteh” SRL împotriva SRL „Donici - Trans” cu privire la încasarea dobânzii de întârziere ca fiind neîntemeiată.

Au fost compensate din contul SRL „Donici - Trans” în beneficiul FPC „Aprocomteh” SRL cheltuielile de judecată corespunzător pretențiilor admise față de aceasta, ce constau din taxa de stat achitată la depunerea acțiunii în sumă de 11433,88 de lei, taxa de stat achitată la etapa depunerii cererii de apel în sumă de 9209,18 de lei și plata pentru serviciile avocatului în sumă de 5000 de lei.

Au fost compensate din contul FPC „Aprocomteh” SRL în beneficiul SRL „Transrex” cheltuielile de judecată corespunzător pretențiilor respinse, înaintate față de ultima, ce constau din taxa de stat achitată la depunerea cererii de apel în sumă de 9209,18 de lei.

La 26 decembrie 2018, SRL „Donici - Trans” a declarat recurs împotriva deciziei din 13 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat că prin decizia recurată au fost încălcate esențial normele de drept material și anume, Convenția relativă la contractul de transport internațional al mărfurilor pe șosele, la care RM a aderat la 2 martie 1993 și apreciate arbitrar probele din materialele dosarului.

Având în vedere prevederile art. 12 alin. (4) CPC, a evidențiat că aplicabilitatea cu prioritate a dispozițiilor Convenției CMR se deduce și din însăși observația făcută de Curtea Supreme de Justiție în Recomandarea nr. 33 din 19 februarie 2013 privind termenele de prescripție în contractul de transport auto de mărfuri, atunci când precizează că se va aplica art. 1021 alin. (1) Cod civil pentru transportul auto de mărfuri intern și art. 32 din CMR pentru transportul internațional de mărfuri auto.

În acest litigiu, SRL „Donici - Trans” nu poate avea calitatea procesuală de pârât, deoarece nu este partea obligată față de FPC „Aprocomteh” SRL privind restituirea prețului plătit pentru marfa pierdută de cărașul SRL „Transrex” în timpul transportării.

În acest context, a precizat că contractul – comandă de transport din 12 august 2016 semnat între FPC „Aprocomteh” SRL în calitate de client și SRL „Donici - Trans” în calitate de transportator nu a fost executat de către ultimul din cauza neprezentării la încărcare în ziua stabilită de 19 august 2016 a unității de transport contractat (mijlocul de transport cu n/î XXXXX cu șoferul Fiofan Bizdîga, indicați în contract) și din cauza că nu a preluat marfa.

Despre faptul că unitatea de transport prevăzută în comandă nu poate ajunge la locul de încărcare în termenul convenit, dar va ajunge cu întârziere numai pe data de 23-24 august 2016 și despre cerința privind posibilitatea de a amâna ziua de încărcare, SRL „Donici - Trans” a anunțat FPC „Aprocomteh” SRL.

După ce FPC „Aprocomteh” SRL a refuzat prelungirea termenului de executare a contractului, SRL „Donici - Trans” a anunțat că nu dispune de un alt transport în regiune și va încerca să le propună un alt cărauș disponibil în regiunea dată.

Astfel, prin e-mail SRL „Donici - Trans” a anunțat FPC „Aprocomteh” SRL, nu despre înlocuirea unității de transport din comandă cu un alt camion, cum a fost indicat în cererea de chemare în judecată, ci despre datele unității de transport disponibile, persoana și telefonul de contact ca să facă legătura și să negocieze condițiile de transportare.

Potrivit scrisorii expediate prin e-mail în adresa FPC „Aprocomteh” SRL de către expeditorul mărfii ТПФ „Меркурий”, scrisorii de trăsură CMR nr. 0246038 din 23 august 2016 și certificatului privind cheltuielile de transport eliberate de SRL „Transrex”, este evident că calitatea de transportator în speța dată aparține SRL „Transrex”.

Cu referire la prevederile art. 3 din Convenția CMR, a remarcat că, deoarece SRL „Donici - Trans” nu are contract privind prestarea serviciilor de transport de către SRL „Transrex”, cu mijloacele de transport cu n/î XXXXX și faptul că Mihail Luca a fost autorizat de SRL „Transrex” să execute ruta respectivă și căruia i-a fost eliberată toată documentația necesară pentru transportare, este evident că SRL „Donici - Trans” nu poate duce răspundere pentru acțiunile și omisiunile căraușului SRL „Transrex” și a persoanelor care l-au reprezentat.

Obiectul acțiunii îl constituie restituirea prețului plătit pentru marfa pierdută în timpul transportării, cerință ce poate fi realizată doar de cel care a primit marfa pentru transportare – căraușul SRL „Transrex”.

Astfel, aspectele esențiale nefiind elucidate de instanța de apel, cât și neaplicarea legii speciale incidente în speță, constituie un temei decisiv de casare a deciziei recurate, deoarece a fost adoptată cu încălcarea și aplicarea eronată a normelor de drept material.

În concluzie a obiectat că instanța de apel, contrar primei instanțe, a ignorat aspectele legale menționate, nu a aplicat prevederile legale aplicabile litigiului, nu a verificat și nu a dat nicio apreciere legală și pertinentă argumentelor juridice arătate de SRL „Donici - Trans” în referința la cererea de chemare în judecată și în referința la cererea de apel, nu există nicio motivare legală de a încasa despăgubirea pentru marfa pierdută de la SRL „Donici - Trans”, luând în considerație că potrivit scrisorii de trăsură CMR nr. 0246038 din 23 august 2016 și certificatului privind cheltuielile de transport eliberate de SRL „Transrex”, este evident că în speța dată calitatea de transportator aparține SRL „Transrex”, fapt confirmat și de FPC „Aprocomteh” SRL atât în cererea de chemare în judecată, cât și în cererea de apel.

La 12 martie 2019, SRL „Donici - Trans”, reprezentată de avocatul Valentin Barba a depus supliment la cerere de recurs împotriva deciziei din 13 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

Suplimentar a invocat că la adoptarea deciziei recurate instanța de apel a neglijat prevederile art. 1 din Protocolul 1 adițional la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului și art. 7, 9 Cod civil.

Instanța de apel a constatat eronat și arbitrar, contrar materialelor cauzei, faptul că SRL „Transrex” este un terț în contractul de transport existent, atunci când contractul de transport propriu zis materializat prin scrisoarea de trăsură CMR nr. 0246038 din 23 august 2016, confirmă cu certitudine inversul.

Astfel, nu au fost delimitate raporturile juridice diferite existente între FPC „Aprocomteh” SRL și SRL „Donici - Trans” pe de o parte și între FPC „Aprocomteh” SRL și SRL „Transrex” pe de altă parte, fiind în esența sa două acte juridice distincte, care nu se intercalează și au regim juridic diferit.

Primul și unicul raport juridic existent între FPC „Aprocomteh” SRL și SRL „Donici - Trans” era strict reglementat prin condițiile expuse în comanda de transport, care prin esența sa nu este un contract de transport în sensul art. 4, 5, 6, 7, 8, 9 din Convenția CMR și art. 980, 981, 994, 995, 999, 1000 Cod civil.

În cazul în care SRL „Donici - Trans” ar fi executat obligația asumată prin contractul menționat, de a pune la dispoziție transportul respectiv la 19 august 2016, era obligat să primească marfa, să semneze contractul de transport prin înlocuirea scrisorii de trăsură CMR cu expeditorul - furnizor ТПФ „Меркурий” din or. Barnaul, Federația Rusă și să o transporte în adresa FPC „Aprocomteh” SRL.

Prin urmare, comanda de transport nefiind executată în condițiile expres prevăzute și-a pierdut valoarea, fapt confirmat prin încercarea de a încheia la 22 august 2016 o nouă comandă de transport cu FPC „Aprocomteh” SRL.

Deci, comanda nefiind executată putea avea efect juridic doar suportarea consecințelor pentru neexecutare corespunzătoare.

Instanța de apel nu a apreciat corect esența și statutul juridic al comenzii de transport, calificând eronat această comandă drept contract de transport.

Materialele cauzei confirmă cu certitudine că anume SRL „Transrex” a acceptat să efectueze această transportare de marfă, prezentând datele șoferului, a automobilului și a certificatului respectiv pentru serviciile de transport pe teritoriul Federației Ruse, a pus la dispoziția expeditorului mijlocul de transport, a primit marfa spre transportare, a întocmit contractul de transport prin predarea expeditorului a primului exemplar al scrisorii de trăsură CMR, care confirmă semnarea contractului de transport și primirea mărfii spre transportare în adresa destinatarului, a ales ruta pe care urma să o transporte și s-a pornit spre punctul de destinație în Republica Moldova.

În asemenea condiții, SRL „Transrex” din momentul semnării scrisorii de trăsură de tip CMR este transportatorul real și efectiv, care potrivit art. 17 din Convenția CMR este responsabil pentru neexecutarea acestui contract de transport, inclusiv fiind responsabil și pentru prepușii săi.

A subliniat că în art. 4 din Convenția CMR este definit clar, explicit și exhaustiv că proba contractului de transport se face prin scrisoarea de trăsură, fapt eronat neglijat și nejustificat ignorat de instanța de apel, care nu a ținut cont nici de prevederile art. 3 și 9 din Convenție.

Astfel, este eronată concluzia instanței de apel care a constatat abuziv vinovăția SRL „Donici - Trans” pentru pierderea mărfii pe care aceasta nu a primit-o spre transportare și nu a încheiat contract de transport CMR cu expeditorul pentru transportarea mărfii în adresa destinatarului.

Instanța de apel nu a ținut cont de faptul că obiectul litigiului constă în încasarea despăgubirilor de la transportatorul răspunzător pentru pierderea totală a mărfii produsă între momentul primirii mărfii și cel al eliberării acesteia către destinatar și că litigiul apărut cade exclusiv sub incidența Convenției CMR.

A reiterat și faptul nejustificat ignorat de instanța de apel din care se vede cert că în reclamația FPC „Aprocomteh” SRL din 15 septembrie 2016 adresată SRL „Transrex”, prima confirmă că în dimineața zilei de 22 august 2016, vânzătorul ТПФ „Меркурий” a confirmat sosirea automobilului SRL „Transrex” la locul încărcării și a solicitat eliberarea unei procure pe numele șoferului și a certificatului privind cheltuielile de transport.

În textul aceleiași reclamații, FPC „Aprocomteh” SRL a concluzionat că marfa a fost pierdută de către transportatorul SRL „Transrex”.

La 2 aprilie 2019, FPC „Aprocomteh” SRL, reprezentată de avocatul Nicolae Buzu a depus referință la recursul declarat de SRL „Donici - Trans”, solicitând considerarea acestuia ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 26 decembrie 2018 împotriva deciziei din 13 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău în termenul legal.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de SRL „Donici - Trans” nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de SRL „Donici - Trans”, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de SRL „Donici - Trans” ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Donici - Trans” se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Svetlana Filincova

Dumitru Mardari